

Regelbunden tillsyn i Bolltaskolan och Nylandsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Kramfors kommun under våren 2009 och besökt Bolltaskolan den 28 april 2009 och Nylandsskolan den 29 april 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn)

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Bolltaskolan och Nylandsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I båda skolorna intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Bolltaskolan och Nylandsskolan

Tabell 1: Antal elever på Bolltaskolan och Nylandsskolan

Bolltaskolan	Antal elever
Förskoleklass	35
Grundskola	128
Obligatorisk särskola	2
Nylandsskolan	
Förskoleklass	22
Grundskola	93

Källa: Skolornas uppgifter

Bollstaskolan i Kramfors kommun omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–5 samt fritidshem. Nylandsskolan omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–5 och fritidshem. Båda skolorna har i huvudsak åldersblandade klasser. Personalen vid skolorna är organiserade i tre arbetslag: förskoleklass–årskurs 1, årskurserna 2–3 och årskurserna 4–5. Skolorna ingår tillsammans med Ytterlännässkolan i Ytterlännäs skolområde, ett av tre i Kramfors kommun. Bollstaskolan och Nylandsskolan har samma rektor. I Bollstaskolan får även elever mottagna i särskolan utbildning. Särskolans rektor ansvarar för elever mottagna i särskolan. Eleverna i de båda skolorna fortsätter sin skolgång i Ytterlännässkolan från årskurs 6.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlade beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Läsåret 2007/2008 hade Bollstaskolan 29 elever i årskurs 5, enligt skolans egna uppgifter. Alla elever genomförde de nationella ämnesproven i svenska och matematik men endast 27 elever i engelska. Av dessa elever hade fyra ej godkända resultat i svenska, fyra i matematik och sex i engelska vid de nationella ämnesproven i årskurs 5. Detta enligt uppgifter från skolområdet.

Samma period hade Nylandsskolan 12 elever i årskurs 5, enligt skolans egna uppgifter. Av dessa elever hade tre elever ej godkända resultat i svenska, tre i matematik respektive fyra i engelska vid de nationella ämnesproven i årskurs 5. Även detta enligt uppgifter från skolområdet.

Sammanställningar i övriga ämnen saknas dock vilket gör att Skolinspektionen inte kan bedöma skolans samlade resultat avseende mål att uppnå i alla ämnen. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla en systematisk bedömning för att följa elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan (IUP) ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Det är rektorn som beslutar om utformningen av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen.

Enligt rektorn genomförs vid både Bolltaskolan och Nylandsskolan utvecklingssamtal varje termin och en individuell utvecklingsplan (IUP) upprättas för alla elever. Skolan har en gemensam mall för IUP inklusive skriftliga omdömen. Skolinspektionen har tagit del av exempel på några IUP vid skolorna, i vilka skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne ges. Omdömena ges i kryssform med skriftliga kommentarer till samtliga omdömen. Skriftliga omdömen ges för ämnesblocken NO respektive SO.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver förbättra de individuella utvecklingsplanerna på så sätt att eleverna ges skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det kan vara rimligt att i de lägre årskurserna ge skriftliga omdömen i ämnesblock om undervisning bedrivits ämnesövergripande. Från och med årskurs 5 så ska de skriftliga omdömena ges i varje enskilt ämne. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:16) om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94 2.5 Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Personal vid båda skolorna uppger i intervju att viss samverkan förekommer med Ytterlännässkolan i det så kallade mattenätverket tre till fyra gånger per termin. Skolorna har också överlämnandekonferens med Ytterlännässkolan. Personalen vid Bolltaskolan uppger dock att samverkan borde bli bättre kring kunskapsresultaten och uttrycker behov av samverkan mellan Nylands- och Bolltaskolan avseende skriftliga omdömena. Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan Bolltaskolan och Nylandsskolan behöver utvecklas för att främja likvärdig bedömning. Bolltaskolan och Nylandsskolan behöver dessutom båda utveckla och stärka sitt samarbete med Ytterlännässkolan för att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (11)

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolinspektionen har tagit del av Bollstaskolans (reviderad höstterminen 2008) och Nylandsskolans (daterad läsåret 2008/2009) likabehandlingsplaner. Planerna bygger på den tidigare lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. I planerna framgår inte tillräckligt tydligt vilka insatser som ska påbörjas eller genomföras under året. Vidare saknar planerna en ansvarsfördelning, dokumentation av händelser, barns och elevers medverkan samt vuxen-elevperspektivet. Skolinspektionen konstaterar att skolornas likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i den tidigare lagstiftningen. Skolinspektionen bedömer att båda skolorna behöver upprätta årliga planer mot kränkande behandling så att de uppfyller kraven i skollagen. Planerna ska också bygga på en kartläggning av den egna verksamheten. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009 och ersattes då av 14 a kap i skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Från och med den 1 januari 2009 ska alltså skolorna beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som enligt respektive regelverk årligen ska upprättas till ett och samma dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Vid intervjuerna beskriver rektorn arbetet med att komma ifrån den "tre-ämnesskola" som tidigare varit. Intervjuer med lärarna bekräftar att sådant arbete pågår. Rektorn informerar sig om måluppfyllelsen/resultaten i alla ämnen. Rektors information bygger på att pedagogerna ska uppmärksamma elever vid gemensamma klassgenomgångar. Tillsynen visar dock att andra samtal förs men inte alltid dokumenteras och följs upp i förhållande till nationella mål för utbildningen. Skolinspektionen vill betona att kvalitetsarbetet förutsätter uppföljning och utvärdering av resultaten i alla ämnen både på individ- och skolnivå. Skolinspektionen bedömer att Bollstaskolan och Nylandsskolan behöver utveckla och systematisera sitt kvalitetsarbete för att kunna vidta relevanta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Rektor måste förvissa sig om att pedagogerna ges förutsättningar och tillfälle att rapportera måluppfyllelse i alla ämnen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska i kvalitetsredovisningen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Enligt 4 §

förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av Bollstaskolans och Nylandsskolans kvalitetsredovisningar (KR) för läsåret 2007/2008. Generellt för båda skolorna uppfyller KR inte helt styrdokumentens krav. KR redogör inte för uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. Bedömningen av i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats är inte tillräckligt omfattande. Åtgärder för ökad måluppfyllelse framgår inte heller tillräckligt tydligt. I intervjuer framgår också att KR inte helt betraktas som ett arbetsmaterial att använda i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att båda skolornas kvalitetsredovisningar måste kompletteras och utvecklas på ett antal områden för att motsvara förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att kvalitetsredovisningarna ska upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten inklusive förverkligandet av nationella mål och åtgärder för ökad måluppfyllelse. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-09-15 Umeå

Kjell Holmberg

Sara Brännlund